

Conclusions. It is proved that a set of legal measures, primarily of a procedural nature, should guarantee employees and their close relatives their legal, physical, psychological protection and protection of non-property rights and freedoms in case of need.

1. The state of protection of the rights, fundamental freedoms and social guarantees of law enforcement officers of Ukraine: Analytical report on the results of soc. Research / Yu.L. Belousov, D.O. Kobzin, Yu.O. Svezhentseva and others. - Kh. : Kharkiv National University of Internal Affairs, 2008 - 204 p. ;

2. Matyukhina N.P. Management of personnel security of internal affairs bodies: general approaches / Visnyk of Kharkiv. state un-tu. Science and social problems of society. - 1998. - Issue. 414. - P. 42-48.;

3. Omelchuk V.A. Theoretical and legal bases of realization of human rights and freedoms in the sphere of ensuring the state security of Ukraine: author's ref. dis. for science. degree. Dr. Jurid. Science: special. 21.07.01 "Ensuring state security" / VA Omelchuk. - K., 2011. - 36 p. ;

4. Kuzmenko AM Problems of compliance of the strategy and system of security of Ukraine with national needs / AM Kuzmenko // Jurid. magazine. - 2006. - № 10. - P. 24-30;

5. Pichkurenko SI Theoretical principles of ensuring the internal security of the Ministry of Internal Affairs [Electronic resource] - URL: [www / nbu.gov.ua / portal // soc.guvm / juptp / 2012_1 / pickur.htm](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc.guvm/juptp/2012_1/pickur.htm) .;

6. Timofeev Yu. A. Organizational and legal bases of activity of divisions of own safety of law-enforcement bodies: author's ref. diss. at the request of a scientist. Ph.D. jurid. Science: special. 12.00.11 "Judiciary; prosecutorial supervision; organization of law enforcement activities; Advocacy" / Yu. A. Timofeev. - M., 2002. - 23 p. ;

7. Nikitin Yu. V. Organizational and legal principles of building the internal security of Ukrainian society / Law of Ukraine. - 2008. - №7. - P. 30-35;

8. Gryshchenko MV Employees of internal security as a subject of prevention of corruption among police personnel of Ukraine / Prevention of crime by the subjects of operational and investigative activities: collection. materials scientific-practical. conf. (Kharkiv, December 17, 2010). - H.: KhNUVS, 2010. - P. 59-62;

9. Gorodyanko S.V. The essence and legal security of life of employees of internal affairs bodies / Bulletin of the National University of Internal Affairs. - 2004. - № 25 - P. 30-35. ;

10. Shelukhin M.L. Operative-search protection of the person, property and state interests by bodies of internal affairs on railway transport: author's ref. dis. for science. degree of Dr. jurid. Sciences: 12.00.09 - criminal procedure and criminology; forensic examination; operative-search activity / M.L. Shelukhin. - Odessa, 2010. - 38 p.

Андрій Захарко,
доцент кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ ПРО ЗАГРОЗУ ВИБУХУ

Актуальність ефективного обслуговування органами Національної поліції, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, іншими правоохоронними органами випадків повідомлень про загрозу вибуху стрімко зростає з початку 2014 року й не зменшується до цього часу. Засоби масової інформації час від часу просто рясніють анонсами щодо чергових повідомлень про загрозу вибуху. Вражаючою є не лише кількість таких повідомлень (наприклад, повідомлення про замінування 200 об'єктів у Харкові протягом півтора місяця [1]), повідомлення можуть мати майже неможливий для реалізації зміст (наприклад, повідомлення про замінування одразу всього Києва [2]), не забуватимемо відомий усій Україні факт загрози вибуху моста «Метро» в Києві тощо.

Для належного методичного супроводження заходів, спрямованих на організацію поліцейського реагування та протидію аналізованому злочину (ст.259 КК України «Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» [3]) в МВС України, зокрема, систематично готуються відповідні методичні рекомендації [4], [5] аналізується та впроваджується передовий досвід ефективного обслуговування таких випадків. Важливим нормативним актом, що регламентує обслуговування випадків отримання повідомлень про загрозу вибуху, є нещодавно затверджена Інструкція про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної

поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України [6], другий розділ якої безпосередньо присвячений викладу особливостей проведення огляду місця події спеціалістами-вибухотехніками НПУ, пов'язаного з використанням вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують.

В цій доповіді зупинимося на викладенні особливостей огляду таких місць події слідчими Національної поліції. У разі недостатньої впевненості слідчого в безпечності перебування на об'єкті, або специфіки об'єкта, якого стосується загроза вибуху, та в разі співпадання часу початку (чи проведення) огляду місця події з ймовірним (заявленим) часом вибуху, слідчому доцільно проконсультуватися зі спеціалістом-вибухотехніком та керівництвом підрозділу Національної поліції щодо доцільності відстрочення початку огляду місця події (переривання огляду місця події) на відповідний час. Рішення про входження на місце події учасників огляду місця події приймається слідчим за погодженням з керівником (відповідальним від керівництва) підрозділу Національної поліції.

Слідчому, який починає огляд місця події, рекомендується проконсультуватися зі спеціалістом-вибухотехніком, який проводив обстеження об'єкта, щодо визначення меж огляду місця події і послідовності проведення огляду місця події. Також слід з'ясувати думку спеціаліста-вибухотехніка з приводу доцільності залучення до огляду місця події інших спеціалістів із урахуванням положень ст. 71 КПК України.

Рішення про подальше поводження (розрядження, руйнування або знищення) щодо виявлених вибухових матеріалів приймають спеціалісти-вибухотехніки. Пакування вибухонебезпечних предметів здійснюється спеціалістами-вибухотехніками й повинно унеможливити вільне переміщення запакованих предметів в упаковці.

Виявлення та вилучення криміналістичних слідів на розряджених вибухових пристроях або предметах, що їх нагадують, проводиться слідчим, експертом-криміналістом у присутності спеціалістів-вибухотехніків.

У випадку проведення процесуальних дій після того, як вибух стався, забороняється проведення огляду місця події за фактом вибуху без огляду території на наявність вторинних вибухових пристроїв або вибухонебезпечних залишків або частин вибухового пристрою, що вибухнув, а також без узгодження зі спеціалістами відповідних служб (обленерго, газової служби, водоканалу тощо) щодо можливості безпечного перебування на місці вибуху.

Доступ до ділянки місцевості, приміщення, транспортних засобів надається лише після завершення їх обстеження спеціалістами-вибухотехніками та підтвердження ними відсутності загрози вибуху.

Слідчий при виїзді на місце загрози вибуху:

- керує діями членів СОГ та персонально відповідає за якість проведення огляду місця події;

- з'ясовує у чергового (чи іншого працівника) по підрозділу Національної поліції, яким безпосередньо отримувалося повідомлення про загрозу вибуху, на які деталі, виходячи зі змісту повідомлення, при огляді місця події слід звертати особливу увагу;

- після проведення спеціалістом-вибухотехніком пошуку вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують, та отримання інформації від нього про відсутність небезпечних вибухових матеріалів за погодженням з керівником органу внутрішніх справ (відповідального від керівництва) надає дозвіл щодо входження до місця огляду інших членів СОГ та спеціалістів;

- разом з членами СОГ та залученими спеціалістами, запрошеними учасниками слідчої дії проводить огляд місця події, під час якого в установленому КПК України порядку фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення, вилучає речі і документи, які мають значення для кримінального провадження, та речі, вилучені з обігу, у тому числі матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню.

- при виявленні предмета, який імітує вибуховий пристрій, проводить детальний опис, фотографування чи відеозапис його зовнішнього вигляду. До відомостей, які підлягають з'ясуванню відносяться: зовнішній вигляд, габарити, колір самого предмета, а також засоби перенесення, маскуванія (сумка, портфель, валіза й інше) та інші специфічні ознаки. На предметі, що імітує вибуховий пристрій, засобах його маскуванія і транспортування можуть бути виявлені сліди пальців рук осіб, причетних до його виготовлення й інші мікросліди, тому необхідно вжити заходів до їх виявлення, збереження і фіксації на місці;

- має право заборонити будь-якій особі залишати місце огляду до його закінчення та вчинювати будь-які дії, що заважають проведенню огляду (ч. 6 ст. 237 КПК України);
- при огляді місця події слідчий або за його дорученням залучений спеціаліст-криміналіст має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження (ч. 7 ст. 237 КПК України);
- погоджує з керівником органу досудового розслідування дії щодо внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР).

Після внесення відомостей до ЄРДР та за наслідками проведеного огляду місця події: 1) приймає рішення про винесення постанови про призначення відповідних експертиз (вибухотехнічної, комплексної дактилоскопічної, молекулярно-генетичної тощо), узгоджуючи зі спеціалістами експертної служби, керівником органу досудового розслідування та процесуальним керівником правильність постановки порушених у постанові про призначення експертизи питань; 2) організовує направлення постанови про призначення експертиз разом з вилученими предметами до НДЕКЦ; 3) допитує про обставини вчиненого кримінального правопорушення, за наявності такої можливості, заявника, потерпілого, свідків та інших учасників кримінального провадження; 4) надає доручення щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; 5) здійснює інші повноваження, передбачені КПК України.

1. Майже 200 об'єктів за півтора місяці: статистика хибних замінувань у Харкові. UA: Харків. URL: <https://kh.suspilne.media/news/25093> (дата звернення: 19.02.2021).

2. Невідомий «замінував» одразу весь Київ. Мультимедійна платформа Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-kyiv/2828574-nevidomij-zaminuvav-odrazu-ves-kiiv.html> (дата звернення: 19.02.2021).

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. Дата оновлення: 30.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n11> (дата звернення: 19.02.2021).

4. Методичні рекомендації щодо спільного функціонування в разі отримання повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності двох слідчо-оперативних груп з метою одночасного відпрацювання за місцем загрози вибуху та за місцем передачі повідомлення: [А.В. Захарко, В.М. Плетенець, В.І. Сліпченко, О.А. Солдатенко, Н.П. Черняк]; за заг. ред. В.І. Сліпченка. – Дніпро, 2015. – 44 с.

5. Особливості взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень за фактами вибуху, загрози вибуху або виявлення саморобних вибухових пристроїв: Науково-методичні рекомендації. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2018. – 42 с.

6. Інструкція про поведіння з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 19 серпня 2019 №691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1081-19#n56> (дата звернення: 19.02.2021).

7. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Дата оновлення: 14.01.2021. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 19.02.2021).

Айсулу Казбекова,
докторант Академії
правоохоронительных органов
при Генеральной прокуратуре
Республики Казахстан,

КОРРУПЦИОННЫЕ РИСКИ В СФЕРЕ ЗАКУПОК

Сферу государственных закупок с одной стороны, составляет основную часть расходов государственного сектора, с другой стороны выступают в качестве одного из основных факторов формирования устойчивого развития экономики любой страны.

С каждым годом объем государственных закупок увеличивается, так в сравнении 19 года с 16-м бюджет увеличил затраты на эту сферу в 3 раза. В прошлом году объем расхо-